

„Edinost“ izhaja vsako drugo in
četrtto sabota vsakega meseca
in velja za Trst vse leto gl. 2 kr.—
zunaj Trstu po pošti vse leto . 2 . 40
„ „ „ „ „ polu leta . 1 . 20
„ „ „ „ „ četrt . — . 70
Za „označila, kakor tudi za
„poslanice“ se plačuje za navadne
tristopne vrste:

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Beldederu pri g. Bertolinu, V okolici: Na Opčinah v loteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Barkoli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Sancin M. Magdaleni zg. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu v Trstu.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

V edinosti je moć.

V TISTEM ČASU.

*V tistem času, ko še ni bilo sramotne pariške pogodbe, ktera je Rusijo tako vpo-
gnola, ko je hotela maščevati štirstoletno
turško barbarstvo v Evropi; v tistem času,
pravimo, šopirilo se je še po raznih evrop-
skih dvorih, kterim vodja je bil Napoleon
III., neko posilno nasprotovanje zoper mo-
gočno Rusijo; v tistem času, ko je Avstrija
v važnem trenutku stvar odločila ter sosed-
nej državi Rusiji škodovala, za dve desetine
let; posedla Valahijo na vso dobroto, ka-
tero jej je Rusija v leta 1849 skazala s tem,
da je divje Madžare ugonobila in ohranila
habsburško hišo. To pa je bilo le v tistem
času, a ta čas je minol in se nikdar več ne
povrne. Oni časi so zginoli, ko se je na
košček papirja morala mogočna Rusija se
svojo krvjo podpisati, da ne bode nikdar
več na Turka šla; morala se je podpisati,
da ne bode še misliti smela na koristi zati-
rane raje in vsega Slovanstva. Bili so zares
čudni časi, ko so krog oklenenega medveda
vse golazni skakale ter mu kožuh pulile
misleč, da pride tudi tisti čas, ko bode mo-
ral vsled mraza poginoti.*"

Hudo je bilo velikanu, da so ga prtlikavci za igračo imeli, toda vpognen, ali ne zmagan trpel in čakal je *tistega časa*, v katerem mu je osoda velela, naj reče: *Meni je vsa oblast dana, dajte Slovanu, kar je slovanskega*. Dolgo časa je igrala pariška pogodba v Evropi policijsko rolo, pariška pogodba je bila goba, katera je posesala leta in leta mnogo slovanske krvi, pariška pogodba je bila stena, ktera je odbijala obupne klice uboge raje na Balkanu; pariška pogodba je sezidala kitajski zid krog Turčije, da bi branil in zaštitil na veke barbarska dela. V tistem času pa je zatrobil zatirani Slovan v Nevesinji v trobento svobode in zidovje Jerihe se je začelo posipati; pariška pogodba, katero so v letu 1870 moli oglodali in zopet *v tistem času* je mogočna Rusija govorila: Deveti člen ne velja nič več, Črno morje je svobodno in njegovo obrežje je moja vlast. Kakor po nenadnem strelu vse umolkne, tako je na vseh evropskih dvorih izrek starega Gorčakova vzbudil strmenje, vsem diplomatom se je čelo nagrbnčilo in zatemnelo, to pa le zopet *v tistem času*.

Ko topovi grmé in se papirnaté pogodbe trgajo; ko se po arhivih vse prekucne, da se še kaj na dan spravi, kar bi oviralo Slovanstvu blagodat: *v tistem času se dolgo zadušeni zdihljaji oživljajo, postajajo vulkanična moč ter v upanji boljšega časa prodirajo z nezmagljivo močjo iz zaprtije.*

Slovani, ena izmed naj večjih družin na svetu, stavijo svoje upanje najbolj v mogočno Rusijo, dobro zna vsako slovansko pleme izvan Rusije, da bi moralo sčasoma poginiti, ako ne bi sijala severna luč, ki straši volčje napade. na posamezne rodove velike rodbine. Kako je oholi Madžar rogovilil na Serbijo, ko je vstaja buknila, do *tistega časa*, ko je Turku vojno napovedala i zoper njega vojevala, koval se je naklep, po katerem bomo takraj Litave plesali; a vse to je bilo le zopet *v tistem času*; zdaj se jim je škopa v glavah nekoliko ohladila, ker od severja močna burja vleče, ki je tudi popihala pariško pogođbo z vsem, kar je v njej i na njej bilo, ter jo raztrgala na kosce. Danes stoji severni stric kakor sodnik z mečem in tehtnico v roci, zdaj bode pretehtoval slabo in dobro svojih sovragov in prijateljev, zdaj prihaja čas, ko se bodo razni dvori na prsa trkali, rekoč: *Saj nisem tako slabo mislil*; zamotalo se je vse, vse se preukne, kar je nenaravno i krivično, naj se še tako diplomatične trte vijó v rudecih, modrih in bog vedi kakošnjih barvah. Ali je tudi Avstrija mej trepetajočimi, naj sodijo čitatelji; kak zrak veje v Terebesu in kaki žužki pikajo madžarsko kožo, to kaže politični barometer.

Za nami pa se bode pisalo z debilimi črkami: *v tistem času* ko se je protivilo madžarstvo in nemčurstvo svobojevanji Slovanov na jugu, ko so se Madžari bratili s Turki, *v tistem času* ko so ljubljanski Turki in lahoni v Trstu pokladali palmove veje pod noge divjakom, *v tistem času* je govoril mogočni gospodar dveh delov sveta: *Meni je dana vsa oblast*, jaz izvršim to, kar ni bilo dano toliko mojim prednikom, ki bi bili radi umrli samo za to, da bi bili dočakali rešenja južnih Slovanov.

Kako bode v tistem času z Avstrijo, kjer prebiva 18 milijonov Slovanov, kako obliko bode imela, ako učaka zveršitve, to bo zgodovina kazala v svarilni spomin, pogubljenih potov, katere je oblezel penasti grmaški polž, Madžar pa jih pozlatil s pa-

priko in je toliko v Beč nakopičil, da se pri državnih kolovodjih vsaka jed le s to vonjavo je. To je bilo v *tistem času*, poreče Slovan, ko so nam se usta mašila, ko so se uredniki opozicijskih časnikov preganjali in zapirali; v *tistem času*, ko so po uradih nas z nemško kulturo oblivali in pozdravljali: *tumer Kraner*; učitelji, kar jih je bilo z ljubeznijo narodu udanih, bili so pod argovim vladnim očesom, v *tistem času*, ko so bili tuji jeziki po višjih šolah obligatni, le slovenščina ne, to se je godilo v *tistem času*, spominjal se bode narod, prebiraje zgodovino, ko so se premestovali uradniki in profesorji brez uzroka.

To jim bode služilo v svarilen spomin, da se bode narod znal privandranim ptujcem od vseh vetrov zemlje bolje ustavljati, ne bode jim več ničesa zaupal, ničesa pomagal, ampak govoril bode: To se je godilo le *v tistem času*, ko je grmanska, madžaronska in lahonska pšenica cvetla pod pokroviteljstvom privilegiranih kruhoborcev, zdaj pa smo gospodje mi in v naši hiši ne bodo gospodarili ptuji odpadki; popravili smo, kar so naši pradedi zakrivali v mukah in težavah, to se bode godilo *zopet o tistem času*, kateri bo Slovan imenoval: **Zlati čas.**

MIRIDITJE.

1.

V zadnjem času se je mnogo pisalo o hrabrih *Miriditih*, tudi mi smo v 2. št. našega lista nekoliko o njih poročali; danes pa hočemo občinstvo seznaniti obsirneje s tengerskim narodom, da se bodemo Slovani med sabo bolj poznali, ker prihodnost kaže, da ne bodemo nikdar več tako razkosani in ločeni drug od drugega plemena; čas ni daleč, ko se vsi med sabo začnemo natančneje spoznavati. Da bi *Miriditje* umeli čitati, čudili bi se, da se toliko neresničnega o njih piše, ker niso nikdar bili podvrženi sultanu, ampak imeli so vedno popolno avtonomijo. Albanija meji z Dalmacijo, od Laške jo loči jadranska ožina, ali vendar se ni do današnje osvobodilne dobe ničesa znalo o *Miriditih*, bili so neznano ljudstvo vsej Evropi, če tudi je imela v morskih lukah *Miriditskega* obrežja dotiko z njimi. Male ladije so vsako leto jim uvažale iz Trsta. Benetek in Pulja riž sukno, bombaževino in

druge reči, nazaj pa so nalagali bročilni les, kože, želve in druge reči; vselej so mornarji hiteli, da so prej iz samotnih krajev odjadrali. Redki so bili oni, ki so v Skadar prišli, noben ni nikdar popotoval v notranjo deželo, ker ni bilo ni potov ni cest. Kristijani obeh verozakonov so se kakor mej divjo zverino čutili, ker so imeli za svoje gospodarje Mahomedance barbarje.

Jedva 20 let je, kar so v Skadru konsuli raznih vlad, turška vlada ni imela v tamošnjih krajih nikdar upliva, ustaje za ustajami so vskipevale, in še danes nosi tri četrtnine Skadra znamenje hude razvaline.

Albanija je začela biti od krimske vojne vedno bolj znana, Angleži, Francosi in Italijani so počeli hoditi iz radovednosti tja, ali malo jih je bilo, ki bi se bili potrudili na gorovje k Miriditom po cesti skoz sotesko Puka, ki je edina, ako se sme tako zvati, ki drži v Prizren. Danes se vže mnogo naobraženih Miriditov trgovcev nahaja v Skadru, Trstu, Benetkah, na Dunaji in v Carjigradu, nekteri taki žive tudi v svoji deželi.

Pravi Miriditje stanujejo na iztočnej strani Skadra mej belo Drino, katera teče v jadransko morje, na drugej strani mej črno Drino, katera teče v jezero tik Okride.

Kedor hoče znati njih zgodovino, mora čitati popotno knjigo gospoda Hahna. Oni so bili popi albaneški, podložni Gegom, njih ime izvira iz, *lepi in dobri dan*, beseda mir v albanskem jeziku pomenja oboje. Staro ustmeno poročilo, katero se še zdaj mej njim nahaja, pravi, da to ime izvira od nesrečne bitve na Kosovem polji, v katerej so se Albanezi bili v vrstah turške vojne. Pripoveduje se namreč, da je Murad, predno je umrl, rekel albanskim svojim bojnikom: *to je lep dan in pozdrav sultanov je bil od onega časa njih častno ime*. Mej iztočnimi narodi so edini Miriditje ohranili svoj grb, namreč *na modrem nebu izhajajoče solnce*.

Od sultana Murata 400 let sem, so oni ohranili in branili vedno svojo avtonomijo, katero jim je Turčija tudi pripoznala do sedanjega časa, predno je njih kneza v Carjigrad zvabila in ujetega držala, ali dan danes jim hoče vse te pravice odvzeti.

Miriditje niso nikdar plačevali sultanu tributa, vlada jim je vsako leto še obilo koruze v njih gore darovala in kadar so prišli njih vojvodi, pozdravit v Skadar novega pašo, dobil je vsak novo rudečo kapo in denar, ter je obedoval pri mizi došlega namestnika. Kadar je bila vojna, dali so Miriditje en batalijon vojakov, oni so bili edini kristijani v turški armadi, vsaka hiša je morala dati enega oboroženega bojnika, kateri je dobil od turške vlade strelivo, hlebec kruha in groš na dan. Miriditski batalijon ni bil uvrščen mej turško armado, bil je samostalen pod svojim kapetanom, kateri je bil vedno miriditski knez. Vsak mož je ostal v vojni 6 mesecev, potem je šel domu in ga je namestil drug.

Miriditje so bili vedno udani sultanu in vlada je vedno cenila njih udanost in hrabrost: Miriditov je nekoliko več, nego

Evropa misli. Kadar se je vsa Evropa tresla pred muzelmansko silo, bili so oni vedno nepremakljivi v Albaniji, in kolikorkrat so Turci v Skadru kristijane napadli in morili, vselej so bili Miriditje, ki so privreli z gor ter hipoma udušili turški napad. Bali so se v Skadru vedno Miriditov ter jih čislali i strmeli o njihovej hrabrosti.

Dopisi.

Z Reke 15. maja.

(Nadvojvoda Albreht na Reki.) V soboto dne 12. maja ob devetih zvečer je prispel na Reko nadvojvoda Albreht, spremljan od fcm. Mollinarja, velikega župana Fedroezia in drugih odličnih osob. Sprejeli so ga na kolodvoru: nadvojvoda Karol Štefan, governor, municipalna deputacija, profsorski zbor itd. V ostalem je bil sprejem od strani občinstva tu na Reki precej mrzel; kdor vé, kako se magjarski časopisi o nadvojvodi Albrehtu — prvem avstrijskem vojaku in prijatelju Slovanov — in o njegovem potovanju pisali, ne bo se temu čudil. Saj se uže poznamo! Bakljado, katero so hoteli okoličani nadvojvodi Albrehtu na čast napraviti, je slavni magistrat reški (magjarski) prepovedal. Na hrvatskej zemlji pako bil je bližnji Sušak sijajno razsvetljen, na županovej hiši je bil krasen slavalok z napisom: *Živio zaštitnik Slavenstva!*, povsod so vihrale narodne zastave. V nedeljo je sprejel visoki gost okoliške deputacije, ter jih popraševal o napredku narodnega šolstva, o napredku narodne ideje sploh; nadalje je obiskal tukajšno fabriko za torpede, ter se o njenem delovanju jako pohvalno izrekel. V ponedeljek jutro se je odpeljal preko Ljubljane na Dunaj nazaj.

C.

Z Vrdele 16. maja.

V zadnjem dopisu sem obečal nadeljevati o prepiru moralnega vedenja magistratovcev pri banketu, ko je bil vmeščen nov g. župnik, ker so pa narodnjaki uže popolnem prepričani, kakovi so sovražniki našega naroda in vere, zato bi bilo škoda prostora listu tratiti.

Le toliko omenjam, da je bil dopis popolnem resničen in iz čistega namena v svarilo in poduk magistratovcev, ne pa komu v razžaljenje pisan, ker magistratovci se tudi pri gostoljubnosti zdrzevajo našemu narodu nasprotovati.

Ker se še od banketov višjih osob javno piše in se nespodobnosti grajajo, zato je bilo potrebno tudi o tem omeniti, kako naši nasprotniki pri vseh prilikah naš narod in vero črtijo.

Vrli naši poslanci naj tudi pri takih prilikah svojim slugam magistratnim uradnikom usta zamaše v čast in korist našega naroda.

V., rodoljub.

V Postojni dne 21. maja.

Nikdo ne more tajiti, da je Postojna prijazno mestice, če prav ima nemškutarskega dekana; lega je lepa, še lepše podzemeljski kapniki, ki privabijo na tisoče ptujcev vsako leto; pred nekaj leti sem grajal županstvo, ker ni okrog vode za snažnost skrbelo, zdaj je bolje, ali še ni vse v redu, pa upamo, da županija vže vse počasi naredi. Napisi pred prodajalnicami so v ljubeznjivej nemščini, vzrok utegne biti ta, da mu rado v hišo ne trešči, kdor ima tablo na hiši: *Handlung* i. t. d.; ali morda mu nij treba strehe popravljati, ker jo nemčurski blagoslov varuje. Dve slovenski zastavi ste bile izobešeni, ena pri g. Inocenti druga pri gostilni *mesto Reka*. Vdeležilo se je več tisoč ptujcev, tu se je videl hrabri Črnogorec, daljni Španjol in Anglež, Francoz in naš brat Rus; bili so vsi evropejski narodi, cenili so ljudstva nad 8000. V jami je bila velika gnječa, Slovenec je imel to prednost, da se mu ni ničesa prepovedovalo, smel je kaditi, kapnike lomiti vžival je naj večjo prostost, kajti jamsko oskrbnitvo čiala Slovence tako, da se mu zdi, da njim ni treba ni pojasnila ni plakatov po jami, da so vsemogočni in vsevedoči. Le Nemce in Italijane je podučevalo Grottenverwaltung s temnimi transparenti, da se še brati ni moglo, kaj je. Slavno podzemeljsko oskrbnitvo! dovoljujem si vprašati: Ali ni prav Slovencem, katerih je najmanj polovica izmeij vseh obiskovalcev, ako se za njihov denar, kakor drugim, napravijo napisi, kaj to ali ono pomenja? Ali je nemčursko oskrbnitvo uže tako od nemških sršenov snedeno, da mu raste nemški greben in italijanska oholost? Zakaj ne bi se na slovenski zemlji čast našega naroda pripoznala? Županstvo bi moralo to vendar enkrat vže rešiti, vsako leto se slišijo pritožbe od strani slovanskih obiskovalcev. Neki brhki Hrvat je hudo zabavljaj nad švabščino v jami. Postojnski grb je najlepši, kar jih imajo županije po deželi, v trobojnih barvah, ali drugače je z narodnostjo. Jamskemu oskrbnitvu bi se moralo zaukazati, da mora tem pritožbam v okom priti in spoštovati ravnopravnost. Nemškutarski senat pa naj gre na Turško mej ondotne smeti.

V Logatcu 22. maja.

Ko idem iz logaške postaje, pridem do stebra, okrašenega s trobojnimi zastavami, s cesarskim i slovenskim grbom i napisom: *Dobro došel i slava slava*. Radoveden, komu je namenjena ta slovesnost, poprašam v prvi krčmi, krčmar mi pove, da novemu ces. kr. okrajnemu slavarju. Idem dalje, dospem do drugega stebra v zgornjem Logatcu. Pa kak razloček; na tem je bil nemški napis: *Will kommen*; da nisem videl, ne bil bi vrjel, pa mislil sem si: kaj takega je le v Logatcu mogoče.

Ker sem naletel na znanca, povedal mi je še dosti čudnih reči: kako se je pogorelcem miloščina delila, kako se je tudi veliko miloščine pozgubilo, da še zdaj ne morejo

računa položiti, koliko se je nje nabralo, i zakaj je moral prejšnji ces. kr. okr. glavar tako naglo iz službe.

Prihodnjič Vam kaj več naznanim. (Poročajte nam večkrat kaj. Ur.)

Narodni postopač.

Iz Barkovljah 23. maja.

Binkoštni ponedeljek sem tudi jaz se vdeležil slovesnosti stare cerkvice sv. Ivana na Vrdeli.

Slovesnost je bila prav lepa, in ogromno ljudstva je bilo, tudi iz drugih far so prišli staro cerkev častiti.

Cerkvica je res prav lepa in novi zvonik jako lepo narejen; slišal sem, da je načrt naredil in vse delo nadzoroval iz čiste ljubezni do cerkve in faranov ondesnji cerkvenik (mežnar) ki je kamnosek umetnih del, kakor priča njegovo delo novi altar M. B. v farni cerkvi.

Tisti gospod, ki je dal popraviti omenjeno cerkvico sv. Ivana, nam je bil obljubil na dan sv. treh kraljev leta 1876, ko nas je bil obiskal, ravno ko je bila natlačena naša cerkvica in veliko ljudstva zvonaj pri službi božji, da se on potruži kar le mogče, da se naša majhna in tesna cerkvica primerno razširi ali pa, da se na mesto nje druga sezida.

Pisalo se je bilo zanjo poprej uže dvajset let, a to — zastoj: vse prošnje so bile nevslisane.

Vemo dobro, da je bil imenovani gospod mož beseda, pisal je temeljito prošnjo, ki se je izročila škofiji, ta jo je namestniji poslala z ugodnem zagovorom. Namestnija jo je uže pred letom magistratu poslala, da jo reši kakor gre.

Pri magistratu pa leži uže leto i dan, dotični vradnik se ni še lotil dela, zato bi bilo dobro, da bi naši možaki v deputaciji se potrudil spodbadat magistratnega referenta, in tudi se poklonili našemu vrlemu gospodu poslancu, da bi on v zboru zastran te reči interpeliral ter tudi ob času pretresovanja v zboru to reč kakor zelo potrebno dokazal.

Narodni Barkovljan.

V Barkovljah 23. maja.

Čujte, čujte, kaj se godi v Barkovljah! Slavní naš magistrat je prepovedal učiteljem učiti Slovensko petje. Mi prašamo magistrata: Kedo plačuje učitelje, magistrat ali ubogi kmet? Ako nam še to odzamejo, potem je bolje, da nas žive zakopajo, ker ubogi kmet nema družega več, nego to, da sliši v cerkvi še kako lepo petje, to je njegovo gledališče, vse njegovo veselje. Jaz mislim, da imamo još možaka, kateri se magistratu po robu postavi. V Barkovljah se premalo brigajo prvi možaki, ali so tudi dobri, nekateri res govore: nič ne opravimo, to se ve da, ako bodemo vsi tako govorili, potem takem nič ne opravimo; ako hočemo kaj doseči, moramo zedinjeni biti,

ker v zlogi je moč, in prav zdaj je čas, sam sem videl in slišal, kako je navdošen pevski naš zbor za petje.

Politični pregled.

Zdaj biva v Trstu okoli 80 državnih poslancev in trije ministri, minister financ, trgovine in poduka, da preštudirajo tržaške razmere, vzlasti, kar se tiče svobodne luke. Mej tolikimi zabavami, katere se jim napravljajo, bode menda študiranje nekako težko i malozdatno.

Kakor strela z jasnega je zadela Slovenca novica, da je kranjski deželni zbor razpuščen zdaj, ko je šestletno dobo dovršil i bi se brez tega bile razpisale nove volitve. To je pri sedanjih okolinostih toliko pomembniše, ker vse kaže, da avstrijska vlada ne bo mirno gledala, kako se bodo topli Rusi in Turci, ampak da v kratkem času zasede Bosno i Hercegovino. Pripoveduje se celo, i to iz virov, kateri so navadno zanesljivi, da se napravi iz Srbije, Bosne i Hercegovine avstrijska „secundo genitura“ (drug vladarski rod). Na Dunaji je bil pretekli teden velik zbor pod cesarjevim predsedstvom, v katerem se je baje to sklenolo.

Rusi doslej srečno vojujejo zoper Turke. V Aziji so vzeli Turkom 17. t. m. imenitno trdnjavo Ardahan. Zidovje so zrušili z velikimi topovi, ter potem z naskokom vzeli trdnjavo, v katerej so Turci popustili 82 topov, mej njimi več Krupovih, i mnogo živeža i streliva; na to so obkolili najvažnejšo trdnjavo Kars, glavna njihova moč pa proti glavnemu mestu Erzerumu podi Muktar pašo, ki se ne upa ustavljati.

Turki so sicer z morja požgali Rusom Suhum Kale i posamezne naselbine na morskem pobrezji, ali to nema nobene vojne pomembe i samim Turkom nij v nikako korist.

V Evropi stojé uže močne ruske čete po vsej dolgosti spodnje Donave od Kalafata do Črnega morja. Iz Vidna so se uže vsi prebivalci izselili, ker ga Rusi iz Kalafata bombardirajo. Po vsej Dobruči stoje uže Rusi i mali, Rusom ugodni boji, bijó se uže vsak dan. Ne bode več dolgo, ko Rusi z veliko močjo udarijo čez Donavo i primejo z raznih strani turško vojsko, da jej bode gorje!

Zadnje novice poročajo, da Rusi uže bombardirajo trdnjavo Kars i tudi Erzerum, i da Kars skoro vzemó.

Rumunija se je izrekla za samostojno ter je Turkom napovedala vojno; Srbija ne more ostati za Rumunijo, tudi ona mora enako storiti, ali pa poginoti, i skoro gotovo je, da Rusi sami planejo skoz Srbijo Turkom za hrbet. Tudi grška se pripravlja na vojno zoper Turke.

To je začetek velikanskega dela, začetek svobode naših kriščanskih bratov na jugu, začetek slovanske dobe.

Beseda na Kalcu za Vilharjev spominek.

Zagorski zvonovi prav milo pojo, tako je premišljeval ganjen vsak Vilharjev čestitelj, ko se je od sv. Petra v prijetno dolino peljal. Starodavni snežnik je še sivo svojo glavo kazal zagorskej dolini, to da ne tako veselo, kakor poprej, ko je slavní Miroslav navduševal narod. Na prijaznem griču tik Knežaka krije gomila pesnika, ki je žrtvoval blago in drago za narod. Zagorci so poskrbeli ter poslali vozove na postajo v sv. Peter za Slavčka in druge goste iz Trsta. Prijazna vas Zagorje in njeni prebivalci spričujejo, da je pokojni Miroslav iz prostega nevednega kmeta naredil zavedenega Slovenca in zvestega narodnjaka. Opoludne so se razkropili Slavček in drugi gostje na obed, po obedu so se sprehajali po vasi, ogledali prijazno cerkev, v kateri so se mili glasovi zagorskih pevkinj razlegali. Beseda je bila jako pozno naznanjena, začeli so dohajati od blizu in daleč počasi počasi peš in z vozmi, ali pri vsem tem je bilo le pičlo število Vilharjevih čestiteljev, kar dokazuje mrzloto, ki vlada še vedno mej narodom.

Vilharjev grad je bil od znotraj primerno okrašen, po stenah so vesele podobe raznih slovanskih zašluženih mož in napisi v raznih izrekih, nad odrom pa je bilo brati: *V spomin Miroslavu*. Predno se je beseda začela, prečita g. učitelj Legat brzovav iz Ljubljane od uradnikov banke Slavije, ki je bil navdušeno sprejet, točke programa so se vršile z veliko pohvalo. G. Viktor Dolenc je govoril o pokojnem pesniku z jedernato besedo, naslikal je vspeh njegovega truda, razložil namen besede, da se postavi spominek, zraven pa povdarjal, da bi bil najlepši spominek ta, da bi vsi Slovenci goreli za svoj narod, da bi se predramili in zbudili, ker njegove pesmi so bile proroške pesmi, v katerih je kazal za več let naprej boljšo prihodnost Slovanom. Burni živio-klici in ploskanje je bila zahvala g. govorniku. Slavec si je pridobil veliko simpatij tudi izvan Goriške, in ni bil zastoj napis v dvorani: *Najlepše „Slavec“ žvrgoli, kamor koli prileti*. Deklamacija žene Rakovskijeve je ganila vsacega, glasi se:

Kjer njive in travnike Pivka zaliva,
In v čudne podzemeljske hrame bobni,
Skalovje kjer goram vrhove pokriva,
Mej skalami burja studena šumi.

Kjer Pivčanov rod korenjaški prebiva,
V nadlogah utrjen je mirni terpin!
Tu Miroslav slavní pod zemljo počiva,
Miroslav — zvesti Slovenije sin.

S peresom se trudil za Slave sinove,
Um bistri in srce posvetil jim v dar,
Bogastva žrtval jim svitle darove,
Položil je vse na domovja altar.

In pesmice pesnik presrčne je peval,
In strunic jih spremljal je sreberni glas,
Da srca cuteča je z njimi ogreval,
Razjasnil marskteri je tužni obraz.

Zdaj lunica mila na grob mu že sija,
Zagorski zvonovi premilo pojo,
Mu ptičič krilatih doni melodija,
Ki letajo s polja pod sinje nebo.

Kaj mara, da pustil ni srebra, zlata,
Postavil si v srcih je naših spomin,
Zaprta nad Tabo so grobna vrata,
Al zabil ne bo Te Slovenije sin.

Deklamacija se je morala ponavljati, isto tako samospjev žene Cucek, ki je pela odlomke iz operete *Jamska Ivanka*, spremljal jo je g. I. Lovrenčič iz Postojne s kitaro prav dobro. Po besedi je bila tombola in ples, mej tem pa se je v spodnjih prostorih grada zbrala vesela družba, vršile so se razne napitnice in govori, „Slavec“ pod vodstvom svojega generala je vpletal s pesmi prijetno melodijo v veselico. Kraj veselja in žalosti so zapuščali čestilca Miroslava, ko je petelin oznanovale dan. Da je beseda lepo osnovana bila, skrbel je poseben odbor. Zagorje nam ostane v vednem spominu.

Domače stvari.

* **Državni poslanci**, kolikor jih je došlo v Trst, bili so slovesno sprejeti, to da tržaških razmer ne bodo mogli študirati v spremstvu visokih oseb, ni vse zlato kar se sveti.

* **Kranjski deželni zbor** ja razpuščen nenadoma, da je vitez briških volitev Vestenek v tem vpleten, to vže vrabci na strehi vedo. Tržaški Slovenci pozivljamo sosedne brate, da neumorno, zložno v volilnem boji delajo. Ne poslušajte nemčurjev in pritepenih ptujcev, volite domače zastopnike in ne onih, katere vam po beričih in uradnikih usiljujejo, ozrite se nazaj na volitve kupčijske zbornice. Slovenci! to je sveta stvar, vsi narodi gledajo na vas. *Ne udajte se!*

* **Iz morja** so izvlekli mrtvega čevljarja J. Batiča, kako je v vodo prišel, to se ne zna.

* **Magistrat je v laško morje plunil**, zdaj izstopi in poplavi vso slovensko okolico, tako si on misli, ker je učiteljem po okolici prepovedal slovensko petje učiti. Barkovljani, ali ste možje? ako ste, pokažite ultralahonskemu magistratu, kateri vaše denarje je in proč meče, da za vaše novce, ktere vi plačujete, hočete imeti tudi to, kar vam gre, zberite se vsi odlični možje ter idite v počeno kolibo in tirjajte, naj magistrat takoj prepoved prekliča, ako ne, obrnite se dalje na namestništvo. Ali vi morda zato učitelja plačujete, da vam vaše otroke polasčujete, ali zato, da jih uči in izobražuje? Petje je naj lepša stvar vsacega naroda, petje blaži duh in vžiga narodne čute pri najtrjem nasprotniku, toraj Barkovljani, hočemo videti, ali ste možaki in kako se bode vedli.

* **Tržaški magistrat** je meseca marta za dac potegnol 176 tisoč 784 gl.

* **Avstrijski Lloyd** je sklenol, da se za rusko in turško armado orožje, živež in druge k vojni pripadajoče stvari (kontroband) ne sme na njegovih ladijah prevaževati več, ker bi s tem utegnola družba kak parnik zgubiti. Prav to društvo je od 1. januarja do 1. februarja za vožnjo prejelo 1 milijon 133 tisoč 203 gl.

* **Statistika**. V Trstu je bilo meseca aprila rojenih 466, 236 moškega in 230 ženskega spola, od teh 390 zakonskih. Zakonov je bilo 61 sklenenih, 58 verskih, 3 civilni. Umrlo jih je 327, mej temi 174 moških in 153 ženskih. Največ jih je umrlo 16 in najmanj 5 na dan. Volov se je pobilo 1164, krav 172, biki 3, telet 2082, drobnice 7318.

* **Vrli narodnjak**, pomorski kapetan in nekdanji častnik cesarja Maksimilijana v Mesiki, g. T. Tiraboschi, izdal je knjigo *Dela na brodovjih* v raznih slučajih v laškem jeziku za učence mornarstva. Priporočamo to knjigo vsem, ki se navtike uče.

* **Nesrečni prazniki**. Šli so iz Trsta trije študentje na Nanos, eden iz mej teh je bil tako nesrečen, da je padel v prepad in se ubil. Mrtvega so prinesli v Razdrto.

* **Nek pijanec** je padel iz ključa sv. Karola v morje, neka straža in en okoličan sta še živega na suho potegnola.

* **Binkoštni prazniki** so bili za tatove ko nalašč, uže vse leto se ni tako tatvine zgodilo, pri lepem dnevu so po ulicah ptujcem kradli iz žepa ure in verižice, denar, dežnike in kar se je dalo odnesti. Ptujci, ki ne poznajo Trsta, navadijo se v petih minutah, da mora človek bolj na sebe gledati, nego okrog sebe, če ne ukrali bi še kost iz noge, ako bi kaj veljala, zaprli so jih te praznike nad 100, pokradeno je bilo iz stanovanj, magazinov in stacun na več krajih. Zdaj ko je Giskra v Trstu, bog ve, ako mu česa ne zmanjka, morda kak izvrsten zmikavt pokaže, da v Trstu tudi umetnost cvete.

* **Binkoštni praznike** je bilo vse polno ptujcev iz raznih dežel v Trstu, ki so šli in prišli iz Benedk in z Dunaja.

* **Umrli** je na ulici nek Istran, straže so priskočile ter v bolnico prepeljale mrtvega.

* **Železniški delalec**, ki je vže več časa bolehal, umrl je pri delu, bil je v mrtvaške kapelice k sv. Juštu prenesen.

* **Z revolverjem** je ubil nek mladenič drugega v neki žganjariji v šali ter vrgel revolver za prodajalno klop in ubegnol; ujeli so ga kmalu; oba sta bila Kranjca, prvi iz Postojne, drugi iz Senožeč.

* **Sovražniki pogreba**. Par vpreženih volov, ki sta na nekem trgu brez varuha stala, planeta proti pogrebcem, ki so spremljali nekega gospoda, pa dve straži in neki okoličan sta ju hipoma ustavila, drugači bi bila nesreča velika.

* **Navadno rokodelstvo**. V neko hišo pride tat v obleki ključarja in veli gospej, da je gospod ukazal ključavnice popraviti zaradi tatov, gospa pusti capina v hišo, ta tu in tam malo potolče in potem

gre. Ko pa za nekaj časa gospa malo po omarah pogleda, vidi, da je ukradena.

* **Radostno potovanje**. Parnik iz Dalmacije je prinesel 21 hudodelnikov, ki so šli na več let v ječo v Koper. Ogromno število ljudstva jih je spremljalo do drugega parnika, da jih popelje v Koper; bili so moški vsake starosti.

* **Dve mladi zaljubljeni in desetak**. Dve mladi deklici ste se sprle zaradi ljubosumnosti ter se hudo za lase ulekale, ena je imela v robcu kamen zavezan ter udrihala po drugi, da je kri na vse kraje škropila, da ne bi bil prišel nek desetak, ki jih je narazen zmetal, bile bi se pobile. Straža jih je potem odpeljala v luknjo.

* **Mlado 18 letno dekle** je skočilo v morje, pa so se živo iz vode izvlekli.

* **Mrtvo truplo** nepoznanega moškega so iz morja izvlekli ter ga v mrtvaško kapelico spravili.

* **Nevrejetna bratovščina**. Nek financer iz Proseka, ki je bil pijan in je na ulici z sabljo okrog mahal, bil je od policije ugrabljen in v tamnico peljan, to vidi nek tihotapec, priskoči ter hoče financarja rešiti, pa ugrabili so tudi njega.

Razne stvari.

* **Tat v železničnem vozu**. Te dni se je pripetilo mej Trbižem in Vidmom na Laškem, da je nek človek v voz stopil, ko je vlak vže hitro tekkel, precej za njim pride drug gospod in sede v isti voz, ter začne prejšnjega s pestmi neusmiljeno obdelavati imenovaje ga tatu.

Tat se ni upal braniti, v strahu odpre vrata in hajdi po vozu na mesto konduktarjevo, drugi gospod za njim ter tatu ves čas pretepa. Mej tem se pripelje vlak v Trbiž. Prijeli so precej tatu, pa ko ga preiskujejo, ne najdejo listnice pri njem, pač pa denarja več tisoč, ki ga ja ukral, in ruski popotni list.

Smešnica.

Nek kmet tržaške okolice pravi: Zdaj ko je zopet Turek „ven uraril“ treba bi bilo dolgih pušk, da bi več Turkov na enkrat ubila, ti kratki pihalniki niso za nič, samo enega naenkrat ubije. Bolje bi bilo, da bi vsak imel 7 sežnjevo dolgo pušo, da bi lahko nabil vanjo štiri funte praha, pa perišče krogel, ko bi do Turkov prišel, upalil bi jo in na okrog mahnol: r r r r r i vso četo bi naenkrat ubil. Kmet ima tudi dobre misli.

Opomin.

Vsi oni naročniki, kateri še niso za prvo četrt leta plačali, naj se požurijo s plačilom, ker mi ne moremo žrtvovati, nas list mnogo stane, nekteri so še za lansko leto na dolgu, te opominjamo še enkrat, potem pa jih javno razglasimo.

Opravništvo.